

LEKSANDS
KOMMUN

Skötselplan för naturreservatet Åkersön

Innehåll

1. Beskrivning av naturreservatet

1.1 Administrativt data

1.2 Beskrivning av området

1.3 Geologi och topografi

1.4 Naturvärden

1.5 Naturvårdsarter

1.6 Friluftsliv

1.7 Kulturvärden samt historisk och nuvarande markanvändning

2. Plandel

2.1 Syftet med naturreservatet

2.2 Prioriteringar mellan bevarandevärden och vald skötsel

2.3 Skötselplankarta

2.4 Skötselområde 1: Löv- och blandskog

2.5 Skötselområde 2: Tjärn och myr

2.6 Skötselområde 3: Stigar och leder

2.7 Skötselområde 4: Rastplats

2.8 Skogsbrand

2.9 Insektsangrepp

2.10 Jakt

2.11 Dokumentation och uppföljning

2.12 Revidering av skötselplan

2.13 Ansvarsfördelning skötselområden, enhetsvis

1. Beskrivning av naturreservatet

1.1 Administrativa data

Namn	Åkersön
Län	Dalarna
Kommun	Leksand
NVR id	1008727
Areal	7,2 ha
Markslag	Lövskog och blandskog
Anordningar	Informationsskyltar, slobod, bänkar, eldplats, entréportaler, konsthändelseplatser, belysning

1.2 Beskrivning av området

Åkersöns naturreservat är 7,2 ha stort. Området angränsar i norr mot Österdalälven och Leksands folkhögskola, i söder mot bostadsområden.

Skogen i området domineras av lövskog uppkommen på gamla kulturmarker och hyser idag höga naturvärden med många grova och gamla träd samt död ved.

Området är till största del klassat som naturvärdesobjekt av Skogsstyrelsen.

Området är välbesökt av såväl boende som besökare i Leksand. Två vandringsleder med tillhörande naturinformation och konstverk finns i området.

1.3 Geologi och topografi

I de låglänta delarna av området sträcker sig som en dalgång i öst-västlig riktning det som fram till cirka 6000 år f.kr var älvens utlopp ur Siljan. Därefter ändrade älven sitt utlopp till Österdalälvens nuvarande läge. Dalgången efter den gamla älvfåran är idag fuktig och i västra delen finns en liten tjärn i en så kallad dödisgrop. På den höga sandjordsplatån i norr på öns högsta nivå ligger idag Leksands folkhögskola. Ner mot Siljan och Österdalälven stupar tvära rasbranter som till största delen är vegetationsklädda.

1.4 Naturvärden

Skogen utgörs av lövskog och lövdominerad blandskog. Trots att skogen uppkommit på tidigare öppna kulturmarker är de skogliga naturvärdena idag höga. Det finns rikligt med död ved i skogen, särskilt värdefull är den grova döda veden av asp, tall och björk.

Fågellivet i området är omvittnat rikt och i lövskogen häckar årligen många sångare och andra småfåglar. Hackspettarna trivs i området och spåren efter deras födosök och bohål kan ses på många håll.

Stora mängder med olika arter av tickor knutna till lövträd har hittats i skogen. Till följd av områdets historik är det ännu svårt att hitta de mest kontinuitetskrävande tickorna men rikliga mängder av de mera allmänna arterna finns i hela området. Mycket gnagspår av vedlevande insekter kan också ses på den döda veden, men inga riktade inventeringar har ännu gjorts för att kartlägga dessa artgrupper.

1.5 Naturvårdsarter i reservatet

I området har ett antal naturvårdsintressanta arter påträffats.

Artgrupp	Svenskt namn	Latinskt namn	Kategori naturvård
Kärlväxter	Strutbräken	<i>Matteuccia struthiopteris</i>	Signalart
	Tibast	<i>Daphne mezereum</i>	Signalart
Fåglar	Mindre hackspett	<i>Dendricopos minor</i>	Rödlistad (NT), signalart
	Gråspett	<i>Picus canus</i>	Signalart
Svampar	Barkticka	<i>Rigidoporus corticola</i>	Signalart

1.6 Friluftsliv

Området är ett mycket värdefullt tätortsnära skogsområde nära förskolor, skolor, bostadsområden och centrala Leksand. I området finns en slobod med eldningsplats. Siljansleden korsar området och i nära anslutning finns Solvändan och en vandringsled österut mot Övermo. Vandringsleden ”Se människan” och informationsskyltar har gjorts tillgängliga för personer med funktionsvariation.

1.7 Kulturvärden samt historisk och nuvarande markanvändning

Delar av det idag skogsklädda området var så sent som i början av 1900-talet öppen mark som nyttjades för odling, bete och slåtter. Under 1950-talet uppstod diskussioner om hur området skulle användas och ett förslag var att bygga en folkpark, ett annat var att bygga hotell. Det hela utmynnade i att folkhögskolan startade år 1953. Till stor del med hjälp av en donation från konstnären Gustaf Wallén. Idag utnyttjas området främst för friluftsliv och naturupplevelser. Genom området går stigen *Se människan* med tillhörande konsthändelseplatser.

2. Plandel

2.1 Syftet med naturreservatet

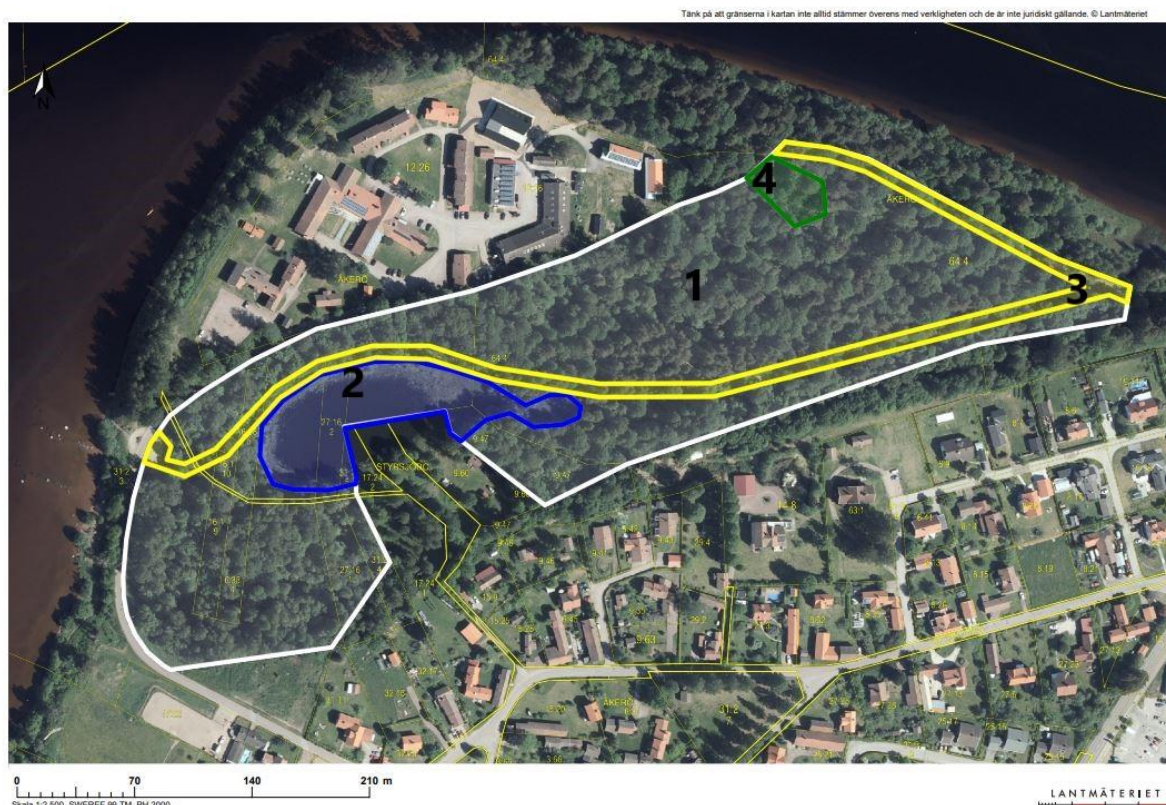
Syftet med naturreservatet är att skydda och bevara den biologiska mångfalden. Skogen i området utgörs av löv- och blandskog med mycket död ved. Området gränsar mot Österdalälven samt en liten tjärn. Syftet är också att skydda och tillgängliggöra ett område för det rörliga friluftslivet. En vandringsled anpassad för personer med funktionsvariation går igenom området.

Syftet ska tillgodoses genom att området med dess flora och fauna bevaras och åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

2.2 Prioriteringar mellan bevarandevärden och vald skötsel

Naturreservatet innehåller både höga skogliga naturvärden och höga friluftsvärden. Friluftsvärdet har högst prioritet längs de anlagda lederna i reservatet, på rastplatsen och konsthändelseplatserna. Naturvärdet har högsta prioritet i övriga området. Tillsyn av enskilda träd som riskerar att falla längs yttergränsen på området ska göras årligen. Träd i kanten på området som kan komma att behöva fällas med hänsyn till kringliggande fastigheter bör i första hand inte forslas bort utan fälls in i reservatet om det anses vara lämpligt med hänsyn till tillgänglighet och friluftslivsvärden.

2.3 Skötselplanskarta

2.4 Skötselområde 1: Löv- och blandskog

Beskrivning

Skogen i området utgörs främst av löv- och blandskog. Mindre partier som domineras av tall finns i älvsnipan och centralt längs *Se människan* stigen. Lövskogen består främst av björk, asp och al men bitvis finns även ett stort inslag av sälg och rönn. På de flesta håll finns rikliga mängder med död ved.

Bevarandemål

Målet är att bevara och återskapa lövskog med höga naturvärden. I övrigt lämnas skogen i huvudsak för fri utveckling.

Skötselåtgärder

De delar av skogen som utgörs av lövskog kan komma att behöva skötselåtgärder i form av försiktiga röjningar och gallringar, framför allt för att förhindra att granen konkurrerar ut lövträd och tallar. Åtgärderna ska i första hand gynna trädslagen asp och sälg, i andra hand rönn och tall.

Även tallskogspartierna kan komma att hotas av graninväxt och ska vid behov röjas på granar, de äldre tallar som finns ska bevaras.

Alla åtgärder i området ska ske i samråd med kommunens naturenhet.

2.5 Skötselområde 2: Tjärn och myr*Beskrivning*

Tjärnen är en så kallad dödisgrop av eutrof karaktär med ett största djup på 6 meter. Omsättningstiden är lång eftersom det inte finns några tillföden. Klarvattenytan är ca 0,5 ha och längs stränderna växer vass. Bäckens som går österut mot Österdalälven grävdes och fördjupades i slutet på 1980-talet i samband med ett projekt år 1987 då man placerade en omrörare för syresättning i tjärnen.

Bevarandemål

En tjärn med öppen vattenyta och ett anslutande myrområde av öppen karaktär utan igenväxning av sly.

Skötselåtgärder

Årlig översyn av tjärnen och myren. Bilddokumentation av tjärnen ska ske vart 3:e år. Våtmarken slyröjs vid behov.

2.6 Skötselområde 3: Stigar och leder*Beskrivning*

Från den östra entrén går Se människan-stigen och Siljansleden västerut längs älven in i området mot Leksands folkhögskola. Stigen delar sig ganska omgående. Till vänster mot Åkerstjärn leder Se människan-stigen med tillhörande konsthändelseplatser, bänkar och brygga och via tjärnens norra strand till den västra entrén och parkeringen. Vid entréerna finns portaler över stigen samt skyltar med karta och information om reservatet. Parkeringsplats för besökare som kommer med bil finns vid den västra entrén.

Bevarandemål

Väl underhållna och framkomliga vandringsleder och stigar. Funktionella anläggningar. Vålhallna entréportaler och informationsskyltar. En fungerande parkeringsplats.

Skötselåtgärder

Vandringsleder och stigar ses över och röjs 3 gånger per år, 1 meter på var sin sida om stigen. Inom en 5 meters zon från stigen kan siktröjning ske vid behov, siktröjning är framför allt en trygghetsskapande åtgärd som avser att förbättra sikten längs stigarna. Ytbeläggningen på lederna kontrolleras årligen.

Konsthändelseplatserna med tillhörande skyltar och anordningar ses över årligen i maj månad och åtgärdas vid behov.

Reservatskyltar och skyltställ ses över varje år och byts ut vid behov av naturenheten.

2.7 Skötselområde 4: Rastplats

Beskrivning

Rastplats med slobod, eldningsplats och bord med bänkar.

Bevarandemål

En fungerande rastplats med funktionella anläggningar.

Skötselåtgärder

Anläggningar ses över 2 gånger per år och restaureras vid behov.

2.8 Skogsbrand

Alla bränder, även de som startat genom blixtnedslag, ska släckas enligt gällande brandlagstiftning.

2.9 Insektsangrepp

Tillfälliga insektsangrepp ska inte åtgärdas.

2.10 Jakt

Området är detaljplanelagt och jakt är därför ej tillåten.

2.11 Dokumentation och uppföljning

Kommunen ansvarar för att dokumentera tillsynsarbetet samt alla åtgärder. Den ansvariga enheten är Naturenheten som ligger under avdelningen för Strategisk planering.

2.12 Revidering av skötselplan

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell

2.13 Ansvarsfördelning skötselområden, enhetsvis

Skötselobjekt	Åtgärder	Tillsyn	Utförare
Vandringsleder och stigar	Ses över och röjs 3 gånger per år, 1 meter på var sin sida om stigen. Inom en 5 meters zon från stigen kan (försiktig) siktröjning ske vid behov. Ytbeläggningen på lederna kontrolleras årligen och restaureras vid behov.	Naturenheten	Leksandsbostäder
Rastplats med slobod och grillplats	Anläggningar ses över 2 gånger per år och underhålls/restaureras vid behov.	Naturenheten	Leksandsbostäder

Konsthändelseplatser	Ses över årligen och underhålls/restaureras vid behov.	Kulturenheten	Leksandsbostäder
Informationsskyltar	Ses över årligen och underhålls/byts ut vid behov.	Naturenheten	Naturenheten
Bilddokumentation av tjärnen	Bilder tas från 4 fasta fotopunkter vart tredje år för att kunna följa utvecklingen av vegetationen i tjärnen.	Naturenheten	Naturenheten
Parkeringsplatsen	Ses över årligen och underhålls/restaureras vid behov.	Naturenheten	Leksandsbostäder
Träd längs yttergränsen	Ses över årligen med avseende på försvagade träd som riskerar att falla över gränsen. Åtgärdas vid behov genom att företrädesvis fälla träd in i området.	Naturenheten	Leksandsbostäder